ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu ve věcech volebních, ve věcech místního a krajského referenda a ve věcech politických stran a politických hnutí složeném z předsedy senátu Tomáše Langáška (soudce zpravodaj), soudkyně Michaely Bejčkové a soudců Josefa Baxy, Radana Malíka, Petra Mikeše, Pavla Molka a Ivo Pospíšila v právní věci navrhovatelky: **vláda**, sídlem nábřeží Edvarda Beneše 4, Praha 1, za kterou jedná na základě pověření Mgr. et Mgr. Tomáš Jirovec, ředitel odboru voleb Ministerstva vnitra, sídlem náměstí Hrdinů 3, Praha 4, a účastnice řízení: politická strana **Volba lidu 21. století**, IČO 71443461, sídlem Žižkova třída 309/12, České Budějovice, o návrhu na rozpuštění politické strany

takto:

I. Politická strana Volba lidu 21. století **se rozpouští.**

II. Navrhovatelce **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

III. Likvidátorkou politické strany Volba lidu 21. století **je jmenována** společnost Advokátní kancelář Zábranská v.o.s., IČO 02832453, sídlem U Trojice 2122/7, České Budějovice.

Odůvodnění:

[1] Dne 7. února 2022 podala vláda (dále jen „navrhovatelka“) u Nejvyššího správního soudu návrh na rozpuštění politické strany Volba lidu 21. století (dále jen „politická strana“) podle § 15 odst. 1 zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o politických stranách“). Tento návrh odůvodnila navrhovatelka tím, že rozsudkem Nejvyššího

správního soudu ze dne 3. února 2016 č. j. Pst 15/2015-18 byla politické straně pozastavena činnost, neboť opakovaně nesplnila povinnost vyplývající z § 18 odst. 1 zákona o politických stranách tím, že nepředložila Poslanecké sněmovně výroční finanční zprávy za roky 2013 a 2014. Politická strana však ani poté neučinila kroky k odstranění závadného stavu a nepředložila výroční finanční zprávy za roky 2015 a 2016, což vyplývá z usnesení Poslanecké sněmovny č. 1232 ze 47. schůze konané dne 25. května 2016 a usnesení Poslanecké sněmovny č. 1653 z 56. schůze konané dne 27. dubna 2017, jakož i z podnětů Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí, na který přešla na základě novelizace zákona o politických stranách provedené zákonem č. 302/2016 Sb. kontrolní pravomoc ve vztahu k financování politických stran, ze dne 1. listopadu 2019 č. j. UDH-3283/2019 ze dne 5. října 2021 č. j. UDH-02377/2021.

[2] Politická strana, ač Nejvyšším správním soudem vyzvána, se k návrhu ve stanovené lhůtě nevyjádřila.

[3] Nejvyšší správní soud si v průběhu řízení vyžádal od Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí výše uvedené podněty, které navrhovatelka označila jako důkazy.

[4] Podle § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále též „s. ř. s.“), rozhodl Nejvyšší správní soud s presumovaným souhlasem účastníků řízení bez nařízení jednání.

[5] Ustanovení § 15 odst. 1 zákona o politických stranách zakládá příslušnost Nejvyššího správního soudu rozhodovat o rozpuštění strany a hnutí, pozastavení činnosti strany a hnutí a o znovuobnovení jejich činnosti na návrh vlády, případně prezidenta republiky. O návrhu na rozpuštění politické strany nebo politického hnutí, pozastavení nebo znovuobnovení jejich činnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu pátého s. ř. s. Podle § 96 s. ř. s. soud rozhoduje o návrhu na rozpuštění politické strany nebo politického hnutí podle skutkového stavu, který tu je v době rozhodnutí soudu.

[6] Rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 3. února 2016 č. j. Pst 15/2015-18 byla politické straně pozastavena činnost, neboť opakovaně nesplnila povinnost vyplývající z § 18 odst. 1 zákona o politických stranách ve znění účinném do 31. prosince 2016 tím, že nepředložila Poslanecké sněmovně výroční finanční zprávy za roky 2013 a 2014.

[7] Novelou zákona o politických stranách, provedenou zákonem č. 302/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, byl s účinností od 1. 1. 2017 zřízen Úřad pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí, na nějž přešly kontrolní pravomoci v oblasti dohledu nad hospodařením stran a hnutí, dosud vykonávané Poslaneckou sněmovnou (§ 19f zákona o politických stranách v účinném znění). Namísto Poslanecké sněmovny jsou nyní politické strany a hnutí povinny předkládat své výroční finanční zprávy v rozsahu stanoveném zákonem tomuto

úřadu (§ 19h zákona o politických stranách v účinném znění). Stále platí, že nesplnění této povinnosti je důvodem pro podání podnětu vládě k podání návrhu Nejvyššímu správnímu soudu na pozastavení činnosti, popřípadě na rozpuštění politické strany nebo hnutí (§ 14 odst. 1 a 2 zákona o politických stranách v účinném znění). Nicméně z přechodných ustanovení (čl. II bod 2 části první zákona č. 302/2016 Sb.) je zřejmé, že se splnění této povinnosti posuzuje podle zákona o politických stranách v dosavadním znění. Agenda výročních finančních zpráv politických stran a hnutí přešla na nově zřízený úřad ke dni 8. 6. 2017. Politické hnutí tak mohlo své pochybení napravit předložením výročních finančních zpráv za roky 2014 a 2015 Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí, který by při jejím posuzování vycházel z § 18 odst. 1 zákona o politických stranách ve znění účinném do 31. prosince 2016.

[8] Podle podnětu Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí k pozastavení činnosti a k rozpouštění politických stran a politických hnutí ze dne 1. listopadu 2019 č. j. UDH-3283/2019 politická strana ve stanovené lhůtě nesplnila povinnosti, které vedly k pozastavení její činnosti. Z podnětu ze dne 5. října 2021 č. j. UDH-02377/2021 vyplývá, že v tomto ohledu nedošlo ke změně.

[9] Nejvyšší správní soud neobdržel informace, že by se uvedený skutkový stav do dne vydání tohoto rozsudku změnil (§ 96 s. ř. s).

[10] Podle § 13 odst. 5 zákona o politických stranách platí, že *strana a hnutí mohou být zrušeny rozhodnutím soudu o jejich rozpuštění [...], jestliže i po uplynutí lhůty stanovené v rozhodnutí soudu o pozastavení činnosti strany nebo hnutí trvají skutečnosti, pro které byla jejich činnost pozastavena*. Z § 14 odst. 2 zákona o politických stranách pak vyplývá, že nejpozději by měla politická strana či politické hnutí napravit zjištěné nedostatky ve lhůtě 1 roku, přičemž před jejím marným uplynutím nejsou vláda anebo prezident republiky oprávněni podat návrh na její rozpuštění (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. srpna 2007 č. j. Obn 1/2006-11, č. 1386/2007 Sb. NSS, *Strana občanského porozumění*). Soud tak v tomto případě zkoumá pouze to, zda i po uplynutí lhůty trvají skutečnosti, pro které byla činnost politické strany nebo hnutí pozastavena (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. prosince 2003 č. j. Pst 5/2003-43, č. 299/2004 Sb. NSS, *Republikánská unie*). Právě tato situace nastala v nyní projednávané věci. Politická hnutí ani déle než rok po pozastavení činnosti nenapravila vadný stav spočívající v tom, že nepředložila ani dodatečně Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí výroční finanční zprávy za roky 2014 a 2015.

[11] Proto Nejvyšší správní soud rozhodl o rozpuštění politické strany.

[12] Informace navrhovatele o tom, že politická strana nepředložila výroční finanční zprávy ani za další roky, jen dokresluje její přístup k plnění zákonných povinností, avšak na posouzení věci samé nemá vliv. Soud se proto touto otázkou dále nezabýval.

[13] Výrok o nákladech řízení se opírá o § 60 odst. 1 s. ř. s. Procesně úspěšné navrhovatelce, která by jinak měla na náhradu nákladů právo, nevznikly v souvislosti

s řízením před Nejvyšším správním soudem náklady nad rámec její běžné činnosti, ze spisu ani jiné nevyplývají, proto jí soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

[14] Podle § 13 odst. 5 *in fine* zákona o politických stranách soud v rozhodnutí o rozpuštění politické strany či hnutí určí současně likvidátora, kterým nesmí být osoba, jež byla členem této strany a hnutí. Jako likvidátor tak nepřichází v úvahu člen statutárního orgánu politické strany ve smyslu § 191 odst. 3 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, soud proto jmenuje likvidátora z osob zapsaných do seznamu insolvenčních správců podle § 191 odst. 4 tohoto zákona. Nejvyšší správní soud jmenoval likvidátorkou politické strany společnost Advokátní kancelář Zábranská v.o.s., IČO 02832453, sídlem U Trojice 2122/7, České Budějovice, tj. ve stejné obci, v níž sídlí politická strana. Likvidace politické strany se řídí podle § 187 a násl. občanského zákoníku. Podle § 205 tohoto zákona likvidátor vyhotoví konečnou zprávu o průběhu likvidace a sestaví účetní závěrku a tyto dokumenty, případně též návrh na použití likvidačního zůstatku, předloží ke schválení Nejvyššímu správnímu soudu. Odměna a náhrada hotových výdajů likvidátora se řídí nařízením vlády č. 351/2013 Sb., kterým se určuje výše úroků z prodlení a nákladů spojených s uplatněním pohledávky, určuje odměna likvidátora, likvidačního správce a člena orgánu právnické osoby jmenovaného soudem a upravují některé otázky Obchodního věstníku, veřejných rejstříků právnických a fyzických osob a evidence svěřenských fondů a evidence údajů o skutečných majitelích, a soud ji likvidátorovi na jeho návrh přizná po schválení konečné zprávy o průběhu likvidace a předložení potvrzení o výmazu politické strany z rejstříku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky podle soudního řádu správního přípustné, vyjma obnovy řízení (§§ 111-119 soudního řádu správního).

Politická strana **j e o p r á v n ě n a** podat návrh podle článku 87 odst. 1 písm. j) Ústavy České republiky, jestliže tvrdí, že rozhodnutí o jejím rozpuštění není ve shodě s ústavními nebo jinými zákony. Návrh lze podat ve lhůtě třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku k Ústavnímu soudu, podání návrhu má odkladný účinek (§ 73 a § 79 odst. 1 věta druhá zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů).

V Brně dne 16. března 2022

Tomáš Langášek
předseda senátu